

4. Про публічно-приватне партнерство: Закон України від 19 червня 2025 року N 4510–IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20?find=1&text=%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%86#w1_1

5. Heupel M. EU Sanctions Policy and the Protection of Due Process Rights: Judicial Lawmaking by the Court of Justice of the EU. In: Protecting the Individual from International Authority: *Human Rights in International Organizations*. Cambridge University Press, 2017. P. 129–151. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/protecting-the-individual-from-international-authority>

КИРИЩУК Анна Петрівна,

здобувач вищої освіти

Державного податкового університету

Науковий керівник:

БЛЯНСЬКА Наталія Володимирівна,

кандидат юридичних наук, професор

завідувач кафедри цивільного права та процесу

Державний податковий університет,

м. Ірпінь (Київська область)

ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

В умовах сьогодення, коли розвиток суспільства характеризується швидким поширенням цифровізації, суттєво змінюються методи створення, використання та охорони об'єктів права інтелектуальної власності. Інформаційний простір створює широкі можливості для поширення результатів творчої діяльності, що в свою чергу створює більше можливостей для їх незаконного копіювання та використання в цілому.

Особливістю об'єктів права інтелектуальної власності є те, що вони нематеріальні, їх легко скопіювати без втрати якості та є можливість миттєвого транскордонного розповсюдження. Через це з'являються нові виклики для міжнародних законів, про захист таких об'єктів. Незважаючи на систему міжнародних договорів, зокрема й тих, що встановлюють основи охорони, ефективний захист прав у цифровому середовищі залишається недостатньо врегульованим для надійного захисту.

Поняття «інтелектуальна власність» вперше офіційно закріпили в 1967 році у Стокгольмській конвенції. Саме тоді на її основі створили Всесвітню організацію інтелектуальної власності (ВОІВ). Це поняття, згідно з трактуванням у конвенції, передбачає, що інтелектуальна власність включає права, які належать до:

– літературних, художніх і наукових творів;

- виконавчої діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач;
- винаходів у всіх галузях людської діяльності, наукових відкриттів;
- промислових зразків, товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань і комерційних позначень;
- захисту проти недобросовісної конкуренції, а також всі інші права, що належать до інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній галузях [1, с. 10].

В інтернеті інформація розлітається за секунди, її легко скопіювати, а користувачі часто залишаються анонімними. Через це важко відстежувати порушників і притягати їх до відповідальності. Технології змінюються швидше, ніж закони, тому в захисті з'являються прогалини. Задля ефективної охорони права інтелектуальної власності потрібно вживати заходи в трьох напрямках: правовому, технологічному та організаційному. Це означає не лише оновлювати нормативну базу, а й впроваджувати сучасні рішення – цифрове маркування, автоматичний пошук порушень, онлайн-ліцензування. Як слушно зауважують М. О. Полтавець та Б. В. Луговий, важливим аспектом є підвищення правової культури користувачів цифрових продуктів, а також стимулювання підприємств до добровільного дотримання правових норм через економічні та фінансові заохочення [2, с. 93].

Проблемні питання міжнародно-правової охорони об'єктів інтелектуальної власності пов'язані з розбіжністю між принципом територіальності таких прав і глобальним, транскордонним характером їх використання, що особливо посилюється в умовах цифрового середовища. Попри існування міжнародних стандартів, їх застосування на практиці суттєво відрізняється в різних державах, що призводить до нерівномірного рівня захисту прав, тож тут впливає відсутність єдиного юрисдикційного органу. Крім того, актуальною залишається проблема досягнення оптимального балансу між правами правовласників і суспільними інтересами, зокрема у сфері забезпечення доступу до знань, технологій і медичних ресурсів.

Також викликами є складність притягнення до відповідальності за транскордонні правопорушення, поширення цифрового піратства та контрафактної продукції, а також відставання правового регулювання від розвитку новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту.

Отже, цифрове середовище значно ускладнює ефективну охорону інтелектуальної власності через швидкість поширення інформації, анонімність користувачів і транснаціональний характер правопорушень. Особливої складності набуває міжнародний аспект, зокрема проблема визначення юрисдикції та узгодження законодавства різних держав. Існуючі міжнародно-правові механізми потребують подальшої гармонізації та адаптації до цифрових викликів. Ефективний захист можливий лише за умов активної міжнародної співпраці та поєднання правових, технологічних і організаційних заходів.

Підсумовуючи, можна виокремити такі шляхи вдосконалення міжнародно-правової охорони права інтелектуальної власності:

- 1) оновлення міжнародних договорів з урахуванням цифрового середовища;
- 2) посилення міжнародного співробітництва;

- 3) удосконалення механізмів правозастосування;
- 4) чітке визначення відповідальності інтернет-посередників.

Список використаних джерел

1. Інтелектуальна власність: підручник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова. Д. : Національний гірничий університет, 2012. 320 с.
2. Полтавець М. О., Луговий Б. В. Інтелектуальна власність і технологічні інновації: забезпечення прав у цифровому середовищі України: *Збірник наукових праць з матеріалами 5-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific Innovation: Theoretical Insights and Practical Impacts»* (January 19–21, 2026, Naples, Italy). Naples, 2026. С. 91–94. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13774/Naples_Italy_19.01.26.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 08.05.2026)

КОВАЛЕНКО Микола Миколайович,
аспірант Науково-дослідного інституту
приватного права і підприємництва імені
академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України,
м. Київ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ТА БАЛАНСУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ СТОРІН У ПРОЦЕДУРІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ БОРЖНИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасний стан правового регулювання неплатоспроможності в Україні характеризується пошуком компромісу між принципами рівності кредиторів та новими викликами, зумовленими воєнним станом. У процедурі розпорядження майном, як першому етапі у справах про банкрутство юридичних осіб визначається їх подальша доля: відновлення платоспроможності чи ліквідація. В умовах воєнного стану цей етап стає критично важливим для забезпечення цивільно-правового захисту боржника, що опинився у скрутному становищі через форс-мажорні обставини війни.

Актуальність дослідження засобів балансування інтересів боржника та кредиторів обумовлена деформацією традиційних ринкових механізмів. Ризики втрати активів на окупованих територіях, руйнування логістичних ланцюгів та різке зниження ліквідності майна роблять процедурні обмеження недостатніми, а подекуди – надмірними. У таких обставинах «балансування» перестає бути лише питанням розподілу активів, а трансформується у правовий обов'язок суду та арбітражного керуючого забезпечити виживання юридичної особи.

Цивільно-правовий аспект цієї проблеми полягає у необхідності забезпечення пропорційності обмежень для сторін процедури розпорядження майном боржника. Таким чином, аналіз правових засобів, що дозволяють ефективно реагувати на воєнні загрози, зберігаючи при цьому справедливий баланс прав сторін, є пріоритетним завданням для сучасної цивілістичної науки та практики.